

mgr Izabella Gałuszka

Problemy wychowania dzieci z głęboką niepełnosprawnością intelektualną a wsparcie społeczne ich rodzin

Streszczenie

W dysertacji p.t.: „Problemy wychowania dzieci z głęboką niepełnosprawnością intelektualną a wsparcie społeczne ich rodzin” za główny cel badań przyjęto rozpoznanie problemów wychowania i realizacji zadań wychowania oraz subiektywnej oceny oferowanego wsparcia społecznego ukazywanych przez rodziców dzieci z głęboką niepełnosprawnością intelektualną (GNI), niekorzystających oraz korzystających z instytucjonalnej opieki i rehabilitacji pozadomowej. W opracowaniu założeń teoretycznych odwołano się do modelu wychowania rodzicielskiego J. Belsky’ego (1984, 2014), który po modyfikacji przyjęto za podstawę teoretyczną badań własnych.

Zastosowana procedura badawcza lokuje prezentowane badania w modelu teoretyczno-praktycznym, z uwzględnieniem strategii badań mieszanych (Creswell 2013) wykorzystano równoległą strategią transformatywną, w której dane jakościowe i ilościowe pozyskiwane są równoległe (tamże, s. 231). W części jakościowej badań (tamże, s. 43) posłużono się metodą wywiadu oraz ankiety, dla których jako technikę przyjęto analizę treści przekazu ustnego nagrywanego (Noga 2014). Dla realizacji części ilościowej badań wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego, a w jej ramach technikę skali i ankiety.

Na podstawie przyjętych założeń teoretycznych sformułowano dwa równorzędne problemy główne, które wskazywały kierunek poszukiwań empirycznych. Dla problemu opisowego nie postawiono hipotez. Natomiast dla problemu zależnościowego sformułowano jedną główną, trzy ogólne i osiem szczegółowych hipotez badawczych.

Badaniami objęto grupę 60 rodzin dzieci z GNI, korzystających i niekorzystających z instytucjonalnych form zajęć rewalidacyjno-wychowawczych w wybranych placówkach specjalnych i ogólnodostępnych realizujących zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze dla osób z GNI na terenie województwa małopolskiego.

W analizie części jakościowej badań posłużono się kodowaniem wywiadów. Za cel kodowania przyjęto ustalenie tematów i wątków oraz treściowe i znaczeniowe ich porównanie. Dla oceny poszukiwanych zależności w części ilościowej dokonano obliczeń za pomocą testu chi-kwadrat (z korektą Yatesa) oraz testu Fishera tam, gdzie pojawiały się niskie licznosci oczekiwane.

Analiza treści przekazu ustnego nagrywanego (wywiadów z badanymi rodzicami) pozwoliła na rozpoznanie ośmiu tematów dotyczących problemów wychowania rodzicielskiego dzieci z GNI. Na podstawie analiz statystycznych wykazano, że na sposób realizacji zadań wychowania rodzicielskiego wpływają między innymi: styl wychowania rodzicielskiego, postawy rodzicielskie badanych matek, umiejętności samoobsługowe dziecka z GNI (zaliczone do rozwoju dziecka) oraz przyczyna niepełnosprawności dziecka z GNI (zaliczone do cech dziecka). Zebrane dane empiryczne dały podstawę do stwierdzenia, iż zgodnie z opinią badanych wsparcie nieformalne jest najwyżej ocenianą formą wsparcia.

Weryfikacja przyjętych założeń przedstawiona została za pomocą graficznej prezentacji, tj. procesualnego modelu problemów wychowania rodzicielskiego w rodzinie z dzieckiem z GNI.

Na podstawie uzyskanych wyników badań zaproponowano formy wsparcia rodzin wychowujących dzieci z GNI możliwe do realizacji w placówkach specjalnych, w których dzieci te wypełniają obowiązek szkolny, jako najbliższego środowiska.